

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Noskové a soudců JUDr. Renaty Polákové a Mgr. Zdeňka Lehovce v právní věci

žalobkyně: **Dopravní podnik hl. m. Prahy, akciová společnost, IČO 00005886**
sídlem Sokolovská 42/217, 190 00 Praha 9-Vysočany
zastoupená advokátem Pavlem Uhlem
sídlem Kořenského 15, 150 00 Praha 5- Smíchov

proti
žalované: **Sokol, Novák, Trojan, Doleček a partneři, advokátní kancelář s.r.o.,**
IČO 24196509, sídlem Na Strži 2102/61a, 140 00 Praha 4 – Krč
zastoupená advokátkou Mgr. Ivetou Jančovou
sídlem Na Strži 2102/61a, 140 00 Praha 4-Krč

o zaplacení 2 243 509,40 Kč s příslušenstvím

k odvolání žalobkyně proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 9. dubna 2024, č. j. 50 C 8/2022-136,

takto:

Rozsudek soudu prvního stupně **se zrušuje a věc se vrací** soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zamítl žalobu s požadavkem, aby žalované byla uložena povinnost zaplatit žalobkyni částku 2 243 509,40 Kč spolu s úrokem ve výši 15 % ročně z částky 2 243 509,40 Kč od 15. 12. 2022 do zaplacení (výrok I), a uložil žalobkyni povinnost nahradit žalované náklady řízení ve výši 191 664 Kč (výrok II).
2. Soud prvního stupně takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobkyně domáhala na žalované zaplacení částky 2 243 509,40 Kč s příslušenstvím s tím, že uvedená částka představuje náklady exekuce, které musela žalobkyně zaplatit proto, že ji žalovaná jako její právní zástupce neinformovala o tom, že usneseními, kterými byly zastavovány exekuce pro nemajetnost, jí byla uložena povinnost nahradit náklady těchto exekucí, čímž jí vystavila exekuci pro nesplnění této povinnosti, o níž žalobkyně nevěděla.
3. Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že žalobkyně uzavřela dne 1. 10. 1997 s advokáty JUDr. Janem Brožem a JUDr. Tomášem Sokolem mandátní smlouvu, kterou se jmenovaní zavázali žalobkyni poskytovat právní služby mimo jiné i v rámci exekučního vymáhání pohledávek. Se soudním exekutorem JUDr. Jurajem Podkonickým měla žalobkyně uzavřenu rámcovou smlouvu, v níž se mu zavázala zaplatit náklady každé neúspěšné exekuce ve sjednané výši 500 Kč (bez DPH). Vzhledem k rozsáhlému množství spravovaných pohledávek bylo mezi advokáty a žalobkyní vytvořeno sdílené počítačové prostředí, v jehož rámci měla žalobkyně umožněný náhled do spisů advokátů a jejich prostřednictvím i do exekutorských spisů. Mezi exekutorem, žalobkyní a žalovanou byl nastaven systém, podle něhož obdržela žalobkyně seznam zastavovaných exekucí, Shodu s prvopisem potvrzuje Z. T.

z nichž namátkou vybrala 50, které nechala prověřit advokátům, poté je odsouhlasila a následně byly exekuce zastaveny a exekutorem žalobkyni vyfakturovány. Protože faktury nebyly zaplacený, byla vůči žalobkyni nařízena exekuce, v jejímž rámci musela žalobkyně jako povinná zaplatit náklady exekuce a náklady oprávněného JUDr. Podkonického (obojí v poloviční výši vzhledem k okamžité úhradě) ve výši 2 243 509,40 Kč.

4. Po právním posouzení dle § 609 a násl. a § 2913 o. z. nejprve soud prvního stupně vyřešil námitky promlčení a nedostatku pasivní legitimace vznesené žalovanou. Neshledal, že by byl nárok žalobkyně na náhradu škody promlčen, neboť o tvrzené škodě se žalobkyně dozvěděla až doručením příkazu k úhradě nákladů exekuce dne 11. 12. 2019, tedy žaloba byla dne 8. 12. 2022 podána včas před uplynutím promlčecí lhůty. Soud prvního stupně dále dovodil i pasivní legitimaci žalované s odkazem na to, že odpovídá za činnost jmenovaných advokátů, kteří jsou jejími společníky a mohou vykonávat svou advokátní činnost jen v jejím rámci a nikoliv samostatně, na čemž nemůže nic změnit ani existence smlouvy o prodeji podniku. Ohledně věci samé soud prvního stupně uzavřel, že žalovaná vzhledem k množství spravovaných věcí a zavedené mnohaleté praxi nebyla povinna (a ani to v minulosti nečinila) informovat žalobkyni o každé zastavené nevyvozené exekuci a o její povinnosti zaplatit náklady exekuce ve výši 500 Kč, neboť výši náhrady měla sjednatu se soudním exekutorem JUDr. Podkonickým a z jeho strany jí byla zaslána faktura, kterou žalobkyně v minulosti vždy zaplatila, ale v tomto případě k její úhradě nepřistoupila. Protože žalobkyně vědomě nesplnila svou povinnost, byla po ní na základě pravomocných usnesení náhrada exekuce požadována exekučně, a ke vzniku škody došlo výlučně v důsledku jejího zavinění. Náklady řízení posoudil soud prvního stupně podle § 142 odst. 1 o. s. ř.
5. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně včasné odvolání, v němž namítla nedostatečné zjištění skutkového stavu soudem prvního stupně a jeho následné nesprávné právní hodnocení. Vytkla soudu prvního stupně, že ve svém skutkovém závěru smísil několik období, což vedlo k nepřesnému závěru o skutkovém stavu. Poukázala na to, že v době, kdy byla uzavřena smlouva o poskytování právních služeb mezi žalobkyní a žalovanou, ještě neexistoval exekuční řád, tedy smlouva nemohla reagovat na specifika vymáhání pohledávek soudními exekutory. Pro případ zastavování nevyvozených exekucí sjednala žalobkyně s exekutorem dohodu o náhradě 500 Kč za každou neúspěšnou exekuci s předpokladem fakturace této náhrady. Zároveň byl skutečně zprvu nastaven systém, kdy exekutor zasílal žalobkyni vybrané věci určené k zastavení, aby je žalovaná mohla na pokyn žalobkyně prověřit a po schválení žalobkyní byly tyto exekuce zastaveny. Tento systém však přestal fungovat, z faktur exekutora nebylo zřejmé, k jakým exekucím se náklady vztahují, ani zda jsou schválené či pravomocně zastavené, a mezi žalobkyní a exekutorem proběhlo několik civilních sporů. V důsledku toho začal exekutor o nákladech rozhodovat samostatným výrokem v „zastavujícím“ usnesení a přestal zasílat žalobkyni faktury, aniž by o změně praxe žalobkyni informoval. O tom, že je nově povinnost hradit náklady těchto exekucí stanovena přímo v usneseních, neinformovala žalobkyni ani žalovaná. Poté, co tato usnesení nabyla právní moci, soudní exekutor podal návrh na jejich exekuční vymození, což vedlo ke vzniku předmětných nákladů. Nesouhlasila s tím, že by z výpovědi JUDr. Podkonického bylo možno dovodit, že případy, kterých se týkala exekuce, byly žalobkyni skutečně vyfakturovány. Naopak z ní podle žalobkyně vyplynulo, že po roce 2018 došlo ke změně praxe, kdy byly náklady přímo uváděny v usneseních, přičemž jejich souběžnou fakturaci exekutor pouze předpokládal. Žalobkyně v řízení popírala, že by ve vztahu k vymáhaným nákladům obdržela nějaké faktury, takové faktury nebyly žalovanou doloženy a k důkazu byly provedeny pouze faktury z předešlých období. Dále namítla, že faktura není exekučním titulem, tím je pouze usnesení o zastavení exekuce obsahující výrok o povinnosti hradit náklady exekuce, ani není způsobilá o takových exekučních titulech informovat. O obdržení takových exekučních titulů, které byly výlučně doručeny žalované, však žalovaná žalobkyni nikdy neinformovala a nesdělila jí z nich vyplývající konkrétní platební povinnost. Odmítla, že by se žalovaná mohla úspěšně dovolávat nadstandardního systému počítačového propojení, neboť tím by přenášela fakticky povinnosti advokáta na jiné subjekty. Zdůraznila, že při

Shodu s prvopisem potvrzuje Z. T.

jednání dne 14. 12. 2023 byla žalovaná poučena, že je povinna doložit jí tvrzené okolnosti, tedy i tvrzení, že žalobkyně byla o zastavených exekucích přímo informována exekutorem. Navrhla, aby odvolací soud změnil napadený rozsudek a žalobě vyhověl.

6. Žalovaná ve svém vyjádření k odvolání žalobkyně označila rozsudek soudu prvního stupně za správný po stránce skutkové i právní. Zrekapitulovala vztahy mezi žalobkyní a advokáty JUDr. Sokolem a JUDr. Brožem, poukázala na rozsáhlé portfolio jednotlivých věcí žalobkyně spravované jmenovanými advokáty bránící individuálnímu přístupu k těmto věcem i na nutnost zavedení určitého systému spolupráce žalobkyně, žalované a exekutora JUDr. Podkonického, zohledňujícího specifika tohoto zastoupení tak, aby správa pohledávek žalobkyně fungovala efektivně. Zdůraznila, že mezi žalobkyní a žalovanou bylo vytvořeno sdílené počítačové prostředí a byla zavedena i speciální technická linka pro rychlé řešení aktuálních problémů. Řada informací tak byla mezi účastnicemi přímo sdílena bez nutnosti posílání zpráv a žalobkyně měla přes žalovanou umožněn i náhled do exekutorova počítačového systému, tedy žalobkyně měla stále dostupné všechny potřebné informace. Podle ní učinil soud prvního stupně správné zjištění i ohledně nastavení systému zastavování balíků exekucí tak, že exekuce k odpisu byly předávány v určitých větších balících žalobkyni najednou, z nich vybrala žalobkyně určitý vzorek exekucí ke kontrole, předala jej žalované a po provedení kontroly byly exekuce zastaveny a žalobkyně uhradila sjednané náklady na základě faktur vystavených exekutorem. Poukázala na to, že žalobkyně sama takto dohodu nastavila, byla si své povinnosti hradit náklady exekuce vědoma, nebyla závislá na informacích od žalované a ze strany žalované nedošlo k žádnému pochybení, přičemž nerespektování dlouhodobě zaběhlých a domluvených procesů žalobkyní nelze dle ní přičítat k tíži žalované. Uvedla, že žalobkyně v průběhu řízení mění svá tvrzení podle svých aktuálních potřeb, nicméně sama připouští existenci systémového nastavení zastavení exekucí. Pokud měla za to, že faktury vystavené exekutorem nejsou přehledné, měla je podle zavedeného mechanismu postoupit žalované ke kontrole a vyhodnocení. Naopak žalobkyně v průběhu roku 2019 sama přestala předávat žalované vzorky exekucí ke kontrole a na tuto novou nevhodnou praxi byla opakovaně upozorňována jak žalovanou, tak exekutorem. Pokud žalovaná tvrdí, že faktury neobdržela, toto vyloučil ve své výpovědi JUDr. Podkonický, který poukázal na to, že tyto faktury se nacházejí v exekučním spisu týkajícím se žalobkyně. Z pohledu žalované je pak nerozhodné, zda byly náklady zastavené exekuce vyčísleny v usnesení, či nikoliv, neboť se nejednalo o takovou změnu praxe, která by měla jakýkoliv dopad na vznik škody na straně žalobkyně. Žalovaná přitom neustále vyzývala k dodržování zavedené praxe a vyjadřovala svou připravenost ke spolupráci. Opětovně poukázala na to, že se necítí být pasivně legitimována, neboť nebyl prokázán přechod práv na žalovanou. Navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.
7. Odvolací soud přezkoumal z podnětu podaného odvolání napadený rozsudek včetně řízení, které předcházelo jeho vydání (§ 212 a § 212a o. s. ř.), a neshledal podmínky pro jeho potvrzení či změnu.
8. Nejprve se odvolací soud zabýval námitkou nedostatku pasivní legitimace opětovně vznesenou ze strany žalované. Za tím účelem zopakoval důkaz smlouvou o prodeji podniku ze dne 7. 2. 2012, z níž zjistil, že JUDr. Jan Brož, JUDr. Tomáš Sokol a JUDr. Jiří Novák vykonávající do 31. 12. 2011 advokacii ve sdružení pod společným názvem Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák, IČO 63108143, prodali žalované svůj podnik s tím, že dle článku VII. odstavce 2. bodu v pořadí prvního vymezili nepřeváděné části podniku tak, že se nepřevádí (mimo jiné) ta část, kde již prodávající fakticky činnost, pro níž je společnost založena, nevykonává, když již činnost byla provedena, neboť jde již pouze o vznik nároku na odměnu v rámci existujících skončených soudních a pravomocných exekučních rozhodnutí s tím, že podle bodu 3. citovaného článku, pokud by v důsledku následných soudních rozhodnutí či jiných právních skutečností nepřeváděná část podniku přestala splňovat kritéria, pro něž převedena nebyla či se v této souvislosti jevílo sporné, zda se jedná o nepřeváděnou část a v důsledku toho by došlo k jakémukoliv plnění, ujednaly strany, že takovou situaci posoudí tak, že spadá pod převáděnou část podniku.

9. Jak správně zjistil soud prvního stupně, žalobkyně uzavřela dne 1. 10. 1997 s advokáty JUDr. Janem Brožem a JUDr. Tomášem Sokolem, sdruženými v AK Brož a Sokol, IČO 63108143, mandátní smlouvu o poskytování právních služeb (která navazovala na dosavadní smlouvu ze dne 22. 12. 1993), jejímž předmětem bylo vymáhání pohledávek žalobkyně, a to mimo jiné k realizaci všech právních úkonů směřujících k vymožení pohledávky (po pravomocném skončení věci), přičemž ve vztahu k jednotlivé pohledávce povinnosti advokátů končí teprve úplným zaplacením pohledávky nebo okamžikem, kdy žalobkyně rozhodne o upuštění od dalšího vymáhání. Uvedené sdružení advokátů následně dne 7. 2. 2012 prodalo svůj podnik žalované, přičemž dle závěru odvolacího soudu se na pohledávky, z jejichž zastavení vznikla žalobkyni povinnost hradit náklady exekuce, nemohl vztahovat článek VII odst. 2. bod v pořadí první, neboť až do skončení exekuce nebylo možno považovat zastoupení žalobkyně za ukončené. V době uzavření smlouvy dále nebylo možné jednoznačně konkretizovat ty pohledávky, ohledně kterých by byla již jen očekávatelná odměna a nikoliv potřeba dalších právních jednání, a tedy takové ujednání je třeba pro neurčitost považovat za neplatné, a to i za situace, že se toto snaží řešit odstavec 3. tak, že pro jistotu takové pohledávky převádí na žalovanou, nicméně opět přesouvá otázku, zda došlo či nedošlo k převodu části podniku nikoliv na okamžik uzavření smlouvy, ale na v budoucnu nejistou okolnost. Za této situace je tak třeba považovat všechny pohledávky uplatněné v rámci exekuce, která neskončila ke dni uzavření smlouvy o prodeji podniku, výše uvedeným sdružením advokátů za převedené na žalovanou, a žalovaná je tak jednoznačně pasivně ve sporu legitimována.
10. Dále se tedy odvolací soud zabýval předmětem sporu, tj. otázkou náhrady žalobkyní tvrzené škody.
11. Podle § 2913 odst. 1 občanského zákoníku poruší-li strana povinnost ze smlouvy, nahradí škodu z toho vzniklou druhé straně nebo i osobě, jejímuž zájmu mělo splnění ujednané povinnosti zjevně sloužit.
12. Občanský zákoník konstruuje odpovědnost za škodu vyplývající z porušení smlouvy jako odpovědnost objektivní, tedy bez zřetele na zavinění. Ustanovení § 2913 o. z. vymezuje základní skutkovou podstatu pro vznik povinnosti k náhradě škody na základě porušení smluvních ujednání tak, že povinnost k náhradě škody vzniká tomu, kdo protiprávním jednáním poruší povinnost vyplývající ze smlouvy, a způsobí tím buď druhé smluvní straně anebo osobě, v jejímž zájmu mělo k plnění dojít, škodu.
13. Žalobkyně označila za porušení smluvní povinnosti žalované vedoucí ke tvrzené škodě spočívající v nutnosti vynaložit náklady exekuce proti ní vedené absenci informovanosti žalovanou o tom, že náhrada nákladů exekucí zastavovaných pro nemajetnost je přiznávána soudnímu exekutorovi vůči žalobkyni přímo v „zastavovacích“ usneseních, což označila za změnu dosavadní praxe. Je třeba dát za pravdu žalobkyni, že nezaplacení pohledávky vyplývající ze smlouvy s exekutorem vyvolá riziko vedení nalézacího řízení o ní, což je zcela odlišné od situace, kdy je pohledávka přiznána pravomocným výrokem rozhodnutí a je k jejímu vymožení možno vést přímo exekuční řízení.
14. Jak správně zjistil soud prvního stupně, mezi účastnicemi a exekutorem byl nastaven konkrétní výše popsaný systém spolupráce, kdy po schválení zastavovaných exekucí se žalobkyně dozvěděla o tom, jakou částku a k jakému dni splatnosti má zaplatit, z konkrétních faktur vystavených exekutorem a doručených žalobkyni. To platilo pro dobu, kdy náklady marných exekucí nebyly přiznávány v „zastavovacích“ usneseních, ale vyplývaly z dohody uzavřené mezi žalobkyní a exekutorem. Z řízení dále vyplynulo, že v blíže neurčeném okamžiku došlo ke změně praxe a náklady exekuce začaly být přímo přiznávány v jednotlivých usneseních o zastavení exekuce. Je zřejmé, že povinnost žalobkyně hradit náklady vyplývající z těchto usnesení byla za této situace zcela závislá na jejich vydání a na tom, kdy nabyly právní moci, což nutně muselo vést ke změně dosavadní mnoholeté praxe, kdy splatnost závisela jen na fakturách exekutora.
15. Z dosud provedených důkazů však nelze dovodit, kdy k této zásadní změně došlo, zda Shodu s prvopisem potvrzuje Z. T.

bezprostředně navazovala na vydání exekučních titulů, které byly vykonávány v exekučních řízeních vedených JUDr. Podkonickým proti žalobkyni (z nichž se dovolává škody v podobě nutnosti uhradit jejich náklady), a jak byla řešena otázka informovanosti žalobkyně o splatnosti jednotlivých nákladů exekuce, které jí byly k úhradě uloženy usneseními o zastavení exekuce a jejichž splatnost byla závislá na právní moci uvedených usnesení. Nelze taktéž dovodit, zda i v takovém případě exekutor nadále tyto náklady fakturoval, zda splatnost takových faktur byla v souladu s vykonatelností jednotlivých usnesení, či zda byly náklady fakturovány hromadně, na základě jakého ujednání, tj. zda na základě dohody mezi žalobkyní a exekutorem či mezi žalobkyní, žalovanou a exekutorem. Tyto otázky soud prvního stupně nezkoumal, ačkoliv jsou podstatné právě pro řešení toho, zda neposkytování informací žalobkyni o existenci těchto usnesení a o jejich právní moci žalovanou představovalo ono porušení právních povinností vyplývajících z mandátní smlouvy, jež je způsobilé naplnit jeden z předpokladů vzniku odpovědnosti žalované za škodu.

16. Za této důkazní situace dospěl odvolací soud k závěru, že nelze prozatím rozhodnout o opodstatněnosti či neopodstatněnosti uplatněného nároku, neboť dosud provedené důkazy nesvědčí o tom, zda je či není nárok žalované na náhradu škody po právu (byly prokázány pouze obchodní zvyklosti před podstatnou změnou okolností). Potřebné dokazování přitom přesahuje rámec přezkumné činnosti odvolacího soudu, proto odvolací soud postupem podle § 219a odst. 2 o. s. ř. rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.
17. Úkolem soudu prvního stupně vázaného právním názorem odvolacího soudu (§ 226 odst. 1 o. s. ř.) tedy dále bude doplnit svá zjištění, kterých konkrétních exekučních titulů se v rámci exekucí vedených proti žalobkyni vymáhání nákladů exekuce týkalo, jak byla řešena informovanost žalobkyně o těchto konkrétních zastavovaných exekucích, o vydání usnesení (exekučních titulů), v nichž byly uloženy žalobkyni náklady exekuce, a o nabytí jejich právní moci (podstatné pro jejich splatnost) a nakonec, zda skutečně byly uvedené náklady dostatečně určité exekutorem žalobkyni vyfakturovány (s doložením takových faktur). Za tím účelem vyzve soud prvního stupně postupem podle § 118a o. s. ř. žalovanou k doplnění potřebných tvrzení a označení důkazů. Na základě těchto zjištění znovu posoudí, zda jsou naplněny všechny předpoklady vzniku odpovědnosti žalované za škodu, tj. zda ze změny dosud zavedené praxe mezi účastnicemi vyplynula povinnost na straně žalované informovat žalobkyni o existenci zastavujících usnesení a jejich právní moci, a zda případné neposkytnutí takové informace představovalo porušení povinnosti žalované ze smluvního vztahu se žalobkyní, které je v příčinné souvislosti se vznikem žalobkyní tvrzené škody. V novém rozhodnutí soud prvního stupně neopomine rozhodnout i o nákladech tohoto odvolacího řízení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **není** dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. k/ o. s. ř.).

Praha 18. července 2024

JUDr. Irena Nosková v. r.
předsedkyně senátu